

Prof. dr hab.

Alicja Stępień-Kuczyńska

Uniwersytet Łódzki

Łódź 20 01 2022r.

O C E N A

Dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego doktora Bartosza Hordeckiego ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji

1. Krótka charakterystyka sylwetki Kandydata

Doktor Bartosz Hordecki jest absolwentem politologii (2004r.) w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; rozprawę doktorską obronił w roku 2009 zatytułowaną *Retoryka w twórczości słowianofilów rosyjskich*, przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Jacka Sobczaka. Ponadto w roku 2010 uzyskał stopień magistra w Instytucie Filozofii UAM, zaś dwa lata później stopień magistra prawa na Wydziale Prawa i Administracji UAM. W roku 2014 został doktorem nauk prawnych na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie za rozprawę *Państwo i prawo w XIX wiecznej rosyjskiej myśli politycznej* napisanej pod kierownictwem prof. dr hab. Jacka Sobczaka.

Po uzyskaniu stopnia doktora został zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, na którym to stanowisku pracuje do chwili obecnej. Ponadto w tym okresie prowadził zajęcia dydaktyczne także w Wyższej Szkole Nauk Politycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, Wyższej Szkole Umiejętności w Poznaniu, Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji w Poznaniu.

2. Ocena osiągnięć naukowych Kandydata w związku z ubieganiem się o stopień doktora habilitowanego zgodnie z art. 219 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020r. poz.85 z późn.zm.

Doktor Bartosz Hordecki przedstawił do oceny monografię oraz tematyczny cykl 12 artykułów oraz rozdziałów w monografiach zbiorowych swojego autorstwa zatytułowany: ***Konceptualizacje i przemiany polityki językowej oraz polityki symbolicznej w Federacji Rosyjskiej - między różnorodnością a unifikacją.***

Publikacje te ukazały się w latach 2012-2021 w wydawnictwie WNPiD UAM, Adam Marszałek, a także na łamach „Przeglądu Politologicznego”, „Sensus Historiae. Studia Interdyscyplinarne”, „Politeja. Pismo Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego”.

Niewątpliwie w przedstawionym do oceny dorobku największą rolę odgrywa monografia zatytułowana: *Marząc wielki, śniąc potężny...Aspekty narracyjne współczesnej rosyjskiej polityki językowej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2021, ss.402. To oryginalne i unikalne dzieło zawiera w sobie wiele wątków odnoszących się do problematyki kultury politycznej, myśli politycznej, ale także dyskursu polityczno- prawnego, wychodzi poza ramy tych obszarów podejmując kwestie polityki narodowościowej, systemu politycznego na poziomie centralnym i regionalnym, elitologii. Analizowana przez Autora polityka językowa, jest zgłębiana przez socjolingwistów i socjologów języka. W odniesieniu do nauk o polityce, należy zgodzić się z Autorem, że w największym stopniu należy rozpatrywać ją jako obszar badań teorii polityki, choć nie może się on ograniczać do tego obszaru. Autor pisze na ten temat, powołując się na prace A. Pattena, W. Kymlicki, „...namysł nad polityką językową sytuuje się w centrum tradycyjnej teorii polityki, która dotyczy m.in. takich pojęć jak demokracja (*democracy*), obywatelstwo (*citizenship*), narodowość (*nationhood*), państwo (*state*)”(tamże, s.55).W tym miejscu warto zaznaczyć, że współczesne badania nad systemami politycznymi mogły by być także doskonałym polem dla badań nad polityką językową państwa. Autor posługuje się prawnie - instytucjonalnym narzędziem w badaniu rosyjskiej polityki językowej mających bezpośrednie odniesienie do systemu politycznego w Rosji. Dotyczy to także „kontekstu w ramach którego regulacja przestrzeni językowej jest konstytuowana,

konceptualizowana i realizowana” (s. 62). Autor wybrał dla swoich rozważań posługiwanie się instytucjonalizmem historycznym, ułatwiającym zrozumienie zjawisk współczesnych przez badania uwzględniające historyczne doświadczenia, w którym położony zostaje nacisk na rolę instytucji w procesie politycznym (s. 69 i n.) Oczywiście według przyjętej koncepcji przez Autora pracy posługiwanie się instytucjonalizmem historycznym jest zasadne i zostało zrealizowane w jego monografii.

Przypomnijmy, że celem pracy doktora Bartosza Hordeckiego jest ukazanie analizy i interpretacji narracji „...w zakresie polityki językowej, kreowanej i promowanej współcześnie przez rosyjskie władze federalne”. Autor podjął w swojej pracy „rekonstrukcję poglądów dotyczących języka rosyjskiego, jego statusu, kondycji oraz stosunku do innych języków, jakie publicznie przedkładają kluczowi reprezentanci rosyjskich federalnych elit politycznych, z głową państwa na czele” (s. 9). Jak stwierdza Autor, odniósł się do ukazania „instrumentarium narracyjnego języka rosyjskiego”, „podjął próbę oceny” źródeł z jakich ta narracja czerpie, „jaką wizję świata niesie, jaki rodzaj aktywności wspólnotowej sugeruje” (s.9-10). Centralnym pojęciem, występującym zarówno w tytule, jak i w rozważaniach Autora, jest pojęcie narracji. Zdaniem Habilitanta „stanowi wytwór wielopodmiotowy i nie w pełni planowany, lecz jednak intencjonalny i projektowany. Dane państwo - pisze dalej Autor - kreuje ją, by poprzez dobór, uwypuklenie powiązanie oraz interpretacje faktów w określonej dziedzinie, kształtować wyobrażenia oraz postawy zarówno swoich obywateli, jak i osób nie będących jego obywatelami” (s.13). Odnosząc to do polityki językowej, Autor podjął „próbę ukazania, w jaki sposób w minionych dziesięcioleciach rozwijał się dobór wątków, faktografii oraz schematów interpretacyjnych, poprzez pryzmat których instytucje państwowe starają się prezentować realizowaną przez nie politykę językową” (s.14).

Polem badawczym dla Habilitanta jest Federacja Rosyjska w latach 1991-2021, jednakże należy zauważyć, co podkreśla Autor, że jego rozważania odnoszą się do wielu historycznych wątków polityki językowej kształtowanej w okresie monarchii, a następnie w okresie radzieckim (rozdziały drugi i trzeci monografii). Autor „stara się zrozumieć zjawiska wybiórczego splatania elementów tradycji imperialnej z tradycją radziecką w ramach współczesnego rosyjskiego dyskursu politycznojęzykowego na

poziomie federalnym” (s. 17). Podkreślenie i zanalizowanie przez dr Hordeckiego elementów historycznych, uważam za w pełni uzasadnione, bowiem ukazuje On na źródła procesu kształtowania się polityki językowej państwa, ale też co należy zaznaczyć z pozycji politologicznych, wskazuje na ścisłe powiązanie polityki językowej z systemem politycznym, w którym polityka ta była realizowana. Znaczenie wspomnianych rozdziałów historycznych, pozwala także Autorowi i czytelnikowi, przyjrzeć się „ciągłości” myślenia elit i obywateli, wynikającej ze specyfiki rosyjskiej, stanu świadomości, jak również przesłanek ideologicznych i propagandowych, wg. których decydenci wprowadzali zasady polityki językowej do procesu rządzenia i komunikacji społecznej. W przypadku polityki językowej w Rosji niezależnie od systemu politycznego państwa, stanowiła ona ważny element praktyki politycznej służący integracji wewnątrzsystemowej, jak i działań politycznych w otoczeniu zewnętrznym systemu politycznego. Język i polityka językowa, obok niewątpliwego pogłębiania walorów kulturowych i cywilizacyjnych, ma i miała w Rosji, wyraźnie instrumentalny charakter powiązany ze zjawiskami ekspansji politycznej i gospodarczej. Po rozpadzie ZSRR, wobec zmian geopolitycznych w świecie, narastająca polityzacja działań elit rosyjskich w omawianym obszarze, nie podlega dyskusji. Z tego punktu widzenia położenie przez Habilitanta akcentów badań na działania rosyjskich elit, prezydenta, parlamentu w zakresie kreacji narracji językowej jest jak najbardziej zasadne. Autor wydziela tu działania podejmowane przez prezydenta, jako promotora tej narracji (rozdział piąty), działania praktyczne podejmowane przez parlament (Dumę Państwową i Radę Federacji) rozważania Autora zawarte w rozdziale siódmym oraz poprzedzający rozdział charakteryzujący ustawodawstwo odnoszące się do polityki językowej zawarte między innymi w Konstytucji FR (1993) i odpowiednich ustawach, głównie ustawie o językach narodów FR oraz ustawie o języku państwowym.

Przyjęty przez Habilitanta układ pracy jest logiczny, eksponuje on wątki współczesne, obejmuje generalnie działanie elit w obszarze językowym w XXI wieku, a więc w okresie rządów Władimira Putina. Skoncentrowanie się Habilitanta na tym okresie uważam za w pełni uzasadnione, ponieważ to na przestrzeni ostatnich 20 lat polityka językowa stała się aktywnym narzędziem w rękach polityków rosyjskich realizujących w sposób wyraźnie instrumentalny swe cele systemowe. Należy też uznać za

właściwe przedstawienie przez Autora kontekstu realizacji polityki językowej Federacji Rosyjskiej. Habilitant zasadnie wskazuje na maksymalnie szerokie odniesienia tej polityki i kreśli powiązania ze sferą prawno-polityczną, kulturową, gospodarczą, w mniejszym stopniu skupił się na wątkach międzynarodowych. Autor pracy, postrzega politykę językową, jako narzędzie w pełni spolityzowane, wykorzystywane w polityce wewnętrznej (utrzymanie jedności narodowej Rosjan i narodów Rosyjskiej Federacji), jak i w działaniach zewnętrznych realizowanych przez instytucje oddziałujące na otoczenie zewnętrznego systemu politycznego (polityka zagraniczna, struktury gospodarcze, działania kulturalne). W ostatnich latach, prezydent Federacji Rosyjskiej W. Putin, jest niewątpliwym kreatorem tej polityki. Realizowane przez niego przedsięwzięcia m.in. doroczne orędzia, „linia bezpośrednia”, czynią z prezydenta głównego inicjatora i kreatora narracji politycznojęzykowej, a w ślad za tym, polityki symboliczno-tożsamościowej państwa. W tej kreacji prezydent odnosi się do licznych wątków historycznych rosyjskiej państwowości, ale i do zadań współczesnych, czyniąc z polityki językowej narzędzie komunikacji i przekazu społecznego, wzmacniając symbole wielkości narodu i znaczenie jego tradycji (s. 203 i n.). Z wypowiedziami prezydenta współbrzmia działania popierania inicjatyw przedsięwzięć narodowych, symboliki narodowej, religijnej itp. W coraz większym stopniu, na co zwraca uwagę B. Hordecki, owa praktyka znajduje uzasadnienie w przedsięwzięciach ustawodawczych parlamentu (s. 245 i n.) Należy zgodzić się z Autorem, że polityka językowa prowadzona przez współczesne elity rosyjskie, realizowana jest w ramach tzw. russkiego miru, wykorzystując do tego celu wiele schematów zakorzenionych w świadomości rosyjskiej jeszcze w okresie historycznym (autoreferat s. 19). W narracji tej sięga się również do interpretacji trudnych wydarzeń, jakim niewątpliwie był rozpadu ZSRR. Zdaniem Habilitanta rosyjska polityka językowa stanowi narzędzie, nośnik tradycji, asymilacji kulturowej narodów FR. Intersujące się wątki przedstawione przez Autora odnoszące się do relacji pomiędzy językiem dominującym, a językami regionów FR. Autor zauważa, że z jednej strony występuje tu postrzeganie języka jako języka pogranicza, a z drugiej wyobrażenie że język i jego tradycje nakładają na obywateli i rządzących obowiązek ich strzeżenia. W pierwszym przypadku mamy kwestie ochrony języka poza FR, w drugim traktowanie języka jako zagrożonego dobra przez

siły zewnętrzne, czemu należy się przeciwstawiać. Trudno nie zauważyć, iż władze Rosji odwołują się tu do pojęcia zagrożeń zewnętrznych realizowanych na użytek sytuacji wewnętrznej. Zdaniem Autora nadmierne eksponowanie roli języka rosyjskiego i jego instrumentalizacja w polityce zewnętrznej i wewnętrznej, nie tylko ogranicza rozwój dyskursu społeczno-politycznego w tym państwie, ale ma charakter wybiórczy, spolityzowany, stanowi narzędzie praktyki politycznej. Słusznie zauważa Autor rozprawy, że działania w sferze językowej, stanowią formę „miękkiej siły” i rosyjskiej aktywności w relacjach zewnętrznych.

Podsumowanie:

Oceniam monografię doktora Bartosza Hordeckiego zatytułowaną: *Marząc wielki, śniąc potężny...Aspekty narracyjne współczesnej rosyjskiej polityki językowej*, jako dzieło oryginalne, wpisujące się nie tylko w nurt dotychczasowego dorobku poświęconego tej tematyce (m.in. A. Walickiego, A. de Lazariego, M. Brody). Nowatorstwo pracy odnosi się do jej tematyki, jako unikalnego pomysłu badawczego, o charakterze interdyscyplinarnym. Metodologia badań, wykorzystanie źródeł nie budzi zastrzeżeń. Należy też podkreślić logiczną, przejrzystą konstrukcję pracy, prawidłowe postawienie problemów badawczych, wyciągania wniosków. Uważam że postawiony przez Autora cel pracy został zrealizowany. Podkreślenia wymaga także fakt, że jakkolwiek praca ma charakter interdyscyplinarny, Autor dołożył wszelkich starań by wątki politologiczne były w niej dominujące, tak w odniesieniu do teorii polityki, jak i historii myśli politycznej w Rosji, systemu politycznego, w tym problematyki elit i przywództwa.

3. Ocena pozostałych dokonań wchodzących w skład osiągnięcia naukowego:

W odniesieniu do pozostałych prac tj. 5 artykułów, które ukazały się w latach 2010-2020 w czasopismach politologicznych i historycznych, oraz 7 rozdziałów w publikacjach zbiorowych należy zauważyć, iż ich tematyka w znacznym stopniu odzwierciedla problematykę, którą podjął Habilitant w powyżej ocenionej monografii. W pierwszej kolejności są to prace odnoszące się do współczesnej rosyjskiej narracji politycznej, w której Autor podkreśla rolę polityki językowej FR skierowanej w stosunku do partnerów regionalnych, współdziałających na rzecz integracji euroazjatyckiej (B. Hordecki, *Znaczenie Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej w kontekście rosyjskiej narracji politycznojęzykowej*, zawarty w monografii zbiorowej

„*Quo vadis Eurazjo?*” redakcja B. Hordecki, A. Jach, Wydawnictwo WNPiD UAM Poznań 2020, s. 117-137). Do tej problematyki nawiązuje w swoich treściach w rozdziale zatytułowanym: *Studia nad politykami językowymi obszaru postradzieckiego - wybrane uwagi metodologiczne*, zawarty w monografii zbiorowej: *Człowiek, gospodarka, społeczeństwo. Księga Jubileuszowa dedykowana profesorowi Jerzemu Babiakowi*, Poznań 2019, s. 145-152. Autor słusznie zauważa, że podobnie jak w samej Rosji także na obszarze poradzieckim, polityka językowa ma wyraźny akcent ideologiczny, zinstrumentalizowany, o charakterze konfliktogennym. Do tych kwestii Autor nawiązał także w artykule zamieszczonym na łamach „Przeglądu Politologicznego” 2019, nr. 2 s. 79-93 zatytułowanym: *Language Policies as an Instrument of Shaping and Rhetoricizing Mutual Relations in the Post-Soviet Region*. Autor zaznacza, że sfera języka, pozostaje w ścisłej zależności do pamięci historycznej obywateli Rosji, postrzeganiem przez nich dorobku kulturowego swojego państwa, budowania koncepcji ruskowo mira, jako wyznacznika siły współczesnej i historycznej. Habilitant podkreśla, iż obszar historii i kultury od wielu lat jest miejscem sporów, odmiennych interpretacji, a nawet rywalizacji instytucji i elit. Zjawiska te w coraz większym stopniu narastają. Dr Hordecki ukazuje odmienną interpretację i przekaz medialny w Rosji i na Ukrainie filmu *Brat 2*. (*Polityzacja filmu Aleksieja Bałabanowa Brat 2 w kontekście przemian wyobrażeń zbiorowych w Rosji i na Ukrainie*, zawarta w pracy: *Media w systemie bezpieczeństwa narodowego*, redakcja M. Skarzyński, I. Andruszkiewicz, Wydawnictwo WNPiD UAM, Poznań 2015, s. 67-76. Jednym z najbardziej niejednoznacznych wydarzeń w rosyjskiej historii jest ocena upadku monarchii i rewolucyjnych wydarzeń 1917r. i ich konsekwencji dla Rosji, państw regionu i świata. Autor swe rozważania zawarł między innymi w artykule: *W kwestii konfliktogennego potencjału pojęcia „Wielka Rewolucja Rosyjska”*, który ukazał się w monografii zbiorowej zatytułowanej: *Rok 1917 w Rosji. Carat-rewolucja-nowa rzeczywistość. Szkice i studia*, red. B. Graczyk, P.P. Repczyński, Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2019, s. 415-452. Także wiele sporów budzi ocena rozpadu ZSRR, przyczyn i konsekwencji. Swe rozważania Autor ukazał w rozdziale: *Współczesne elity rosyjskie wobec przyczyn i następstw rozpadu ZSRR*, który opublikował na łamach pracy zatytułowanej *Dezintegracja i upadek ZSRR w perspektywie ćwierćwiecza*, redakcja E. Lesiewicz, P. Stachowiak, Wydawnictwo

WNPiD UAM, Poznań 2019, s. 91-107. Wątki historyczne są silnie reprezentowane w dorobku dr B. Hordeckiego. Mam tu na myśli wypowiedź na łamach czasopisma „Sensus Historiae” zatytułowaną: *Kilka uwag na temat tradycji i innowacji lingwistycznych w rosyjskich polemikach dotyczących kierunków imperialnej polityki językowej (XVIII-XIX wiek)* 2018, nr 4, s. 215-227. W którym Autor wskazał na uwarunkowania i specyfikę rosyjskiej polityki językowej w tym okresie. Z kolei na łamach czasopisma „Politeja”, w artykule zatytułowanym: *Farewell to the Past Country? Russian Authorities and Society Considering the One Hundredth Anniversary of Aleksandr Isayevich Solzhenitsyn's Birth* (2019, vol.16 nr 15 s. 237-253) odniósł się do dyskusji w Rosji wokół dorobku Aleksandra Sołżenicyna, interpretacji i wykorzystania współcześnie przez rządzących jego spuścizny. Doktor B. Hordecki odnosi się do pisarstwa Borysa Akunina, poddając analizie prorządowe interpretacje historii w związku z nauczaniem tego przedmiotu w rosyjskich szkołach, (*Wokół dyskusji nad ujednoczeniem szkolnej recepcji historii w Federacji Rosyjskiej*, który ukazał się na łamach „Sensus Historiae. Studia Interdyscyplinarne” 2014, nr. 3, s. 103-134), oraz *Rosyjskie jubileusze jako zjawisko retoryczno-ironiczne*, „Przegląd Politologiczny” 2012, nr 3 s. 125-134. Należy też zaznaczyć materiał zawarty w monografii zbiorowej: *Obszar byłego ZSRR. Klęska demokracji czy transformacja?* Red. S. Gardocki zatytułowany *Motywy misjonistyczne w orędziach prezydenta do Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013, s. 55-74. Przedstawiona na łamach tego artykułu analiza wypowiedzi Borysa Jelcyna a zwłaszcza W. Putina obejmująca lata 1994-2011, stała się następnie podstawą do pogłębionych studiów odnoszących się do wyżej ocenianej monografii dr B. Hordeckiego.

Podsumowanie:

Należy stwierdzić, oceniane prace są tematycznie spójne i odnoszą się do: *Konceptualizacje i przemiany polityki językowej oraz polityki symbolicznej w Federacji Rosyjskiej - między różnorodnością a unifikacją*. Wprawdzie prace te były publikowane na przestrzeni wielu lat, jednakże ich aktualność nie ulega zmianie. Przeważająca ilość materiału podjętego w tych publikacjach została następnie wykorzystana przez Autora w monografii. Dzięki temu możemy prześledzić proces badawczy Autora, jego nowe przemyślenia i ustosunkowanie się do faktów, które

pojawiły się w ostatnim okresie. Należy zauważyć, że artykuły zostały przygotowane w sposób poprawny metodologicznie, Autor wykorzystał w większości z nich szeroką literaturę przedmiotu i prawidłowo zrealizował cele badawcze. Sednem prac są szeroko rozumiane nauki o polityce i dyscypliny pokrewne w obszarze nauk społecznych i humanistycznych.

Wnioski:

Stwierdzam, że zaprezentowany dorobek naukowy doktora Bartosza Hordeckiego w zakresie osiągnięcia naukowego *Koncepcje i przemiany polityki językowej oraz polityki symbolicznej w Federacji Rosyjskiej - między różnorodnością a unifikacją* należy uznać jako odpowiadający stawianym wymaganiom na stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauk politycznych i administracji.

4. Ocena pozostałego dorobku Habilitanta w obszarze naukowo-badawczym

Na pozostały dorobek naukowo-badawczy, publikacyjny składają się **34** artykuły i **47** rozdziałów w pracach zbiorowych, **1** monografia we współautorstwie, oraz **5** współredakcji monografii zbiorowych tematycznych. Ponadto należy podkreślić, że Habilitant w okresie po uzyskaniu stopnia doktora prowadził bardzo ożywioną działalność na rzecz rozwoju współpracy międzynarodowej swojego Wydziału/Uczelni z ośrodkami akademickimi za granicą. W latach 2009-2021 odbył **12** staży zagranicznych, których rezultatem był udział w konferencjach naukowych, wspólne przedsięwzięcia naukowe, publikacje i granty. Wielokrotnie prowadził zajęcia na uczelniach zagranicznych w ramach programu Erasmus Plus, wykłady w ośrodkach akademickich Ukrainy, Rosji, Włoch, Francji. W ostatnich latach był współorganizatorem szkół letnich dla studentów i doktorantów współorganizowanych przez UAM z ośrodkami zagranicznymi.

W zakresie dorobku naukowo-badawczego w odniesieniu do publikacji należy stwierdzić, że są to publikacje pozostające w głównym nurcie zainteresowań Autora tj. odnoszą się do problematyki kultury politycznej, głównie przemian rosyjskiej kultury politycznej poczynając od XIX/XIX w. aż po okres współczesny. Autor problematykę języka osadza w szerszym kontekście przemian świadomościowych rosyjskiej elity, uwypuklając szerszy kontekst historycznych przeobrażeń społecznych, politycznych, kwestie zmian systemu i wpływu tych zmian na świadomość elit i

społeczeństwa Rosji/ZSRR. Wiedza politologiczna, prawnicza i filozoficzna nabyta i wykorzystana przez Autora, a także rozpatrywany przez Niego kontekst kulturowo-historyczny, w wielu przypadkach stworzył unikalną formę przedstawienia zjawisk i procesów tradycji i rzeczywistości rosyjskiej. Wśród artykułów można wymienić m.in.: *Miejsce ideologii oficjalnej narodność w przestrzeni rosyjskiej myśli społeczno-politycznej lat 30 oraz 40 XIX wieku*, *Motyw nieokreślności Rosji jako element dziwiętnastowiecznych narracji politycznych*, *Konserwatywny romantyzm-źródło komunizmu rosyjskiego?* Ciekawe są rozważania Autora odnoszące się do kondycji rosyjskiej politologii, jako dziedziny zasadniczo nowej. Został zawarty m.in. w artykule przygotowanym we współautorstwie z E. Jelińskim: *Nauka o polityce w Federacji Rosyjskiej* opublikowanym w *Political Science, Politische Wissenschaft i Politologija. Literatura politologiczna w ujęciu porównawczym*, red. J. Wiśniewski, Wydawnictwo WNPiD UAM, Poznań 2017, s.83-152. W dorobku doktora B. Hordeckiego jest obecny szeroki wątek rozważań odnoszący się do problematyki komunikacji społecznej, retoryki politycznej i medialnej. Najbardziej znaczący w tym obszarze jest jego udział w monografii: *Tabloidyżacja dyskursu politycznego w polskich mediach*, Autora oraz Doroty Piontek i Szymona Ossowskiego, która ukazała się w roku 2013 nakładem Wydawnictwa Naukowego WNPiD UAM.

Jak już zaznaczyłam wcześniej doktor B. Hordecki prowadził od 2009 aktywną działalność konferencyjną uczestnicząc w ponad **100** konferencjach zagranicznych, międzynarodowych organizowanych w kraju, a także organizowanych przez macierzysty ośrodek. Należy podkreślić Jego udział w Światowych Kongresach Politologii, oraz Kongresach Politologii w Polsce.

Działalność naukowo-badawcza dr Hordeckiego realizowana jest także w postaci uzyskiwanych i realizowanych przez Niego grantów. Był wykonawcą w ponad **12** grantach, (realizowanych od 2010r. do chwili obecnej), z których większość była zrealizowana w jego macierzystej uczelni i pozyskiwana na rzecz inicjatyw konferencyjnych, wydawniczych, działań dydaktycznych z udziałem zagranicznych uczelni.

5. Ocena działalności dydaktycznej Habilitanta:

W związku z zatrudnieniem dr Hordeckiego w jednostkach Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM jego zajęcia dotyczyły komunikacji społecznej,

logiki, retoryki i erystyki, tekstów reklamowych, wstępu do filozofii, stosunków międzynarodowych.

Prowadził seminarium licencjackie i wypromował prawie **160 licencjatów**.

Pełnił funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Wiesława Suchowiejki, *Ciągłość i zmiana w debacie nad projektem ustawy budżetowej w Sejmie RP w latach 2001-2010*, promotor prof. Tadeusz Wallas, (2017); mgr Małgorzaty Gierwazik, *Rola i zadania rzecznika prasowego rządu w Polsce w polityce informacyjnej państwa po roku 1989*, promotor prof. Jędrzej Skrzypczak, 2019.

W obszarze dydaktyki należy też podkreślić Jego liczne wykłady prowadzone w ramach szkół letnich, podczas wyjazdów studyjnych zagranicznych, warsztatów dla studentów i doktorantów macierzystego wydziału i współpracujących z wydziałem jednostek.

6. Osiągnięcia organizacyjne i popularyzujące wiedzę:

Dr B. Hordecki należy do pracowników aktywnie włączających się w prace Wydziału/Uczelni. Poczynając od 2009 r. powierzano mu szereg funkcji min. członka Senatu UAM w kadencji 2020-2024, Członka Rady Naukowej dyscyplin nauki o polityce i administracji, nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz nauki o bezpieczeństwie UAM w kadencji 2020-2024, w roku 2020 został członkiem Zespołu ds. Strategii Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa.

Koordynował liczne wizyty delegacji lub indywidualnych uczonych przebywających na Wydziale głównie z Rosji, Białorusi, Kazachstanu, Ukrainy.

Był też współorganizatorem wielu inicjatyw Wydział/Uczelni służących popularyzacji wiedzy politologicznej, historycznej, prawniczej, politologicznej w środowisku miasta, regionu, a także we współpracy z innymi ośrodkami w kraju i zagranicą. Popularyzował wiedzę politologiczną wśród młodzieży środowiska poznańskiego.

Za swe osiągnięcia doktor Bartosz Hordecki był wielokrotnie nagradzany przez Dziekana wydziału oraz Rektora macierzystej uczelni.

Wiosek:

Należy jednoznacznie stwierdzić, że działalność naukowo-badawcza, publikacyjna, a także poziom pozyskiwania grantów badawczych, współpraca międzynarodowa oraz liczne działania organizacyjne i te na rzecz popularyzacji wiedzy dr B. Hordecki są wyróżniające.

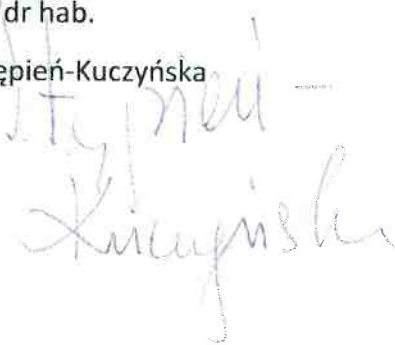
Także praca dydaktyczna, szczególnie realizowana w obszarze komunikacji społecznej, spełnia wymagania ustawowe.

REKAPITULACJA:

Stwierdzam, że przedstawiony dorobek doktora Bartosza Hordeckiego w zakresie naukowo-badawczym, publikacyjnym, internacjonalizacji, dydaktycznym i organizacyjnym, w tym osiągnięcie naukowe: *Konceptualizacje i przemiany polityki językowej oraz polityki symbolicznej w Federacji Rosyjskiej –między różnorodnością a unifikacją* mają charakter oryginalny, nowatorski w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji odpowiada wymaganiom zawartym w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art. 219 ust.1 pkt.2 (Dz. U. z 2020r. popz.85 z późn. zm.)

Prof. dr hab.

Alicja Stępień-Kuczyńska

Handwritten signature of Alicja Stępień-Kuczyńska in blue ink, written over the printed name.